

2007/1. szám

Műhelymunkák

A Cseh Köztársaság
terrorizmus elleni harca

Csorba Katalin

Geopolitikai Tanács Közhasznú Alapítvány

www.cgeopol.hu

Bevezetés

A Cseh Köztársaság 1993. január 1-jén alakult meg a felbomlott Csehszlovákia egyik utódállamaként. A 78 864 km² területű, kb. 10,3 milliós lakosú ország¹ születését követően stabil és békés környezetben találta magát: Lengyelország, Németország, Ausztria és Szlovákia felől sem kellett fenyegetéssel és komolyabb biztonságpolitikai kockázatokkal számolnia. A posztkommunista országok közül – Lengyelországgal és hazánkkal együtt – az elsők között csatlakozott a NATO-hoz, majd néhány évvel később az Európai Unióhoz is.

A nemzetközi biztonsági környezetben a hidegháború után beállt súlypontbeli eltolódások a Cseh Köztársaságra is hatással voltak. A 2001. szeptember 11-i amerikai terrortámadásokat követően a terrorizmus, mint a biztonságot fenyegető tényező szinte minden állam biztonságpolitikájában, így Csehországéban is hangsúlyt kapott. Joggal merül fel a kérdés, hogy a témának tulajdonított relevancia valós alapokon nyugszik, azaz tényleges fenyegetéssel kell számolnia az országnak, vagy a terrorizmus elleni harcban való részvétel inkább a politikai irányultságot, esetleg elkötelezettséget szimbolizálja.

Jelen tanulmány azt vizsgálja, hogy napjaink egyik legmarkánsabb biztonságpolitikai kihívását, a terrorizmust, valamint a terrorizmus elleni harcot hogyan igyekszik kezelni a cseh állam. Az első részben feltérképezem, hogy a 2001. szeptember 11. előtti időszakban Csehország életében milyen szerepet játszott a terrorizmus, majd azt vizsgálom, hogy az amerikai terrortámadásokat követően az ország részéről milyen magatartás volt megfigyelhető, s hogy jelenleg hogyan járulnak hozzá a terrorizmus elleni harchoz. A politikai irányvonal mellett bemutatok néhány, a cseh közvélemény által formált álláspontot is, amellyel árnyaltabbá tehető a Cseh Köztársaság terrorizmus elleni harcban való részvételének megítélése.

¹ Roušar, Jaroslav: The Czech Republic and Its Professional Armed Forces, 7-8. p.

***A terrorizmus és a Cseh Köztársaság
2001. szeptember 11. előtt***

Hogy a terrorizmus problémaköre mennyire nem játszott jelentős szerepet a cseh biztonsági napirenden, azt az is jelzi, hogy az 1997. évi csehországi biztonsági helyzetjelentésben² a terrorizmussal nem foglalkozik külön alfejezet. A Szervezett Bűnözési Egység keretein belül 1997. január 1-től hozták létre a Terrorellenes Osztályt, amely független végrehajtó szervezetként teljesítette feladatait. Tevékenységük a nemzetközi terrorizmusra irányult, s azt vizsgálták, hogy a terrorcselekmények hatásai milyen biztonsági kockázatokat rejtenek a Cseh Köztársaság számára. Kialakítottak egy terrorizmussal kapcsolatos információs adatbázist, valamint felmérték és értékelték a nemzetközi terrorista és fundamentalista szervezetek tevékenységét. Az arab származású közösségek³, amelyek már a múltban is az ország területén tartózkodtak (s gyakran együttműködtek a korábbi állami titkos rendőrséggel), és az iraki ellenzékiek képviselői is a vizsgálat tárgyát képezték. Ők többnyire illegális migrációval, csempészettel, útlevél hamisítással, pénzügyi csalással és fegyverkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekményeket követtek el. A jelentés szerint megnőtt a robbanóanyagokkal elkövetett támadások száma.⁴ Ezek legtöbbje adósságok kiegyenlítésével, zsarolással és megfélemlítéssel volt kapcsolatba hozható, senki sem vállalta a felelősséget. Az afganisztáni háború veteránjainak jelenléte tűnt a legnagyobb, külföldi állampolgárok miatti biztonsági kockázatnak. Főként a militarista iszlám elterjedése, különösen pedig annak lehetősége látszott veszélyesnek, hogy ezeket a személyeket erőszakos cselekmények végrehajtásával bízzák meg. A külföldi állampolgárok által szervezett terrorista cselekmények potenciális veszélyét főleg azzal hozták összefüggésbe, hogy lejárássák a Cseh Köztársaságot, s azt sugallják: nem szavahihető, és nem áll készen a NATO-hoz és az Európai Unióhoz való csatlakozásra.

² Report on the Security Situation in the Czech Republic in 1997 (Comparison with 1996)

³ Létszámát tekintve nem jelentős, a 2004. évben mintegy 20482 fő volt a muzulmán kisebbség, amely az ország lakosságának a 0,2 százaléka. (Tálas Péter: Kelet-Közép-Európa és az új típusú terrorizmus, 17. p.)

⁴ A Szervezett Bűnözési Osztály 1997 folyamán 39 komolyabb, robbanószerrel elkövetett támadást regisztrált, azonban egyet sem minősítettek terrorcselekménynek.

Az 1998-ban készített biztonsági helyzetjelentés⁵ már arról beszél, hogy alapvetően politikai és vallási természetű terrorizmus fenyegeti a világ nagy részét. A dokumentum szerint a legnagyobb probléma a terrorista szervezetek modern fegyverekhez és kommunikációs rendszerekhez történő hozzáférése. Bár a Cseh Köztársaságot illetően nem volt kimutatható a terrorista cselekmények hirtelen megnövekedésének veszélye, a jelentés mégis óvatosságra int, s felhívja a figyelmet, hogy ez nem tekinthető állandó állapotnak. Az 1998-as évben nem működött nemzetközi terrorista csoport az ország területén, azonban nem tartották kizártnak az egyéni terrorista támadásokat.

Míg a korábbi évek jelentései használták a terrorizmus kifejezést, ám a kifejezés tartalmát nem magyarázták meg, addig az 1999. évi biztonsági helyzetjelentésben⁶ már megtaláljuk a terrorizmus cseh definícióját. Ezek szerint terrorizmus alatt a komoly bűncselekményekre való felkészülést, s az akciók végrehajtását értik, amelyekben erőszakot alkalmaznak, vagy fenyegetőznek annak érdekében, hogy félelmet keltsenek, és politikai, vallási vagy ideológiai célokat érjenek el. A terrorizmust a leggyakrabban használt eszközök alapján is definiálják, mint a bombatámadások, levélbombák, túszejtés, gyilkosság, emberrablás, stb. Megállapítást nyert, hogy az országot továbbra sem fenyegeti nyílt terrorveszély, a látenssen meghúzódó kockázatokat azonban figyelemmel kísérik (így a hazai arab közösséget, az afgán veteránokat, a Szabad Európa Rádió Irakba és Iránba sugárzott adásaira adott esetleges reakciókat, az extrém csoportok radikalizálódásának lehetőségét). Felhívták a figyelmet arra is, hogy a globalizáció-ellenesség, a külföldi bevándorlókkal szembeni ellenérzés egyre nő.

A 2000. évi jelentés arról számol be, hogy a cseh rendőrség egyre kiterjedtebben vesz részt a terrorizmussal kapcsolatos nemzetközi együttműködésben, így például tagja az Európai Unió Terrorizmus Elleni Rendőri Munkacsoportjának is. Az együttműködés leginkább a kölcsönös

⁵ Report on the Security Situation in the Czech Republic in 1998 (in comparison with 1997)

⁶ Report on the Security Situation in the Czech Republic in 1999(in comparison with 1998)

információcserén alapult, de 2000 novemberében Prágában és Kolínban egy cseh-brit szimulációs gyakorlatot is rendeztek, melynek során egy követség elleni terrorista támadást kellett kezelni.

2001. szeptember 11. és a cseh reakciók

Vladimir Galuska, a Cseh Köztársaság állandó képviselője az ENSZ-ben, 2001. október 3-án a Közgyűlés terrorizmusról szóló vitája során intézett felszólalásában⁷ tolmácsolta a Cseh Köztársaság őszinte részvétét az amerikai nép felé a szeptember 11-i terrortámadások miatt, valamint elmondta: országa teljes szolidaritást vállal az Amerikai Egyesült Államok kormányával abbéli szándékának megvalósításában, hogy megbüntessék ennek a szörnyű merényletnek az elkövetőit és támogatóit. Nyilatkozatában az állandó képviselő hangsúlyozta, hogy hazája minden erőfeszítésével azon van, hogy erősítse a terrorizmus elleni fellépés politikai és törvényi kereteit. Ennek megfelelően felhívta a figyelmet arra, hogy Csehország a 12 szektorális terrorellenes egyezményből kilencnek résztvevő állama, valamint hogy a hazai törvényhozó szervek is mindent megtesznek annak érdekében, hogy a vonatkozó nemzetközi egyezményeket megjeleníthessék a honi törvénykezésben. Kiemelte emellett azt is, hogy Csehország nem csak a multilaterális egyezményekre, de a Belügyminisztériumon és a rendőri szerveken keresztül a kétoldalú együttműködésre is megkülönböztetett figyelmet fordít. Ebben az összefüggésben az ország 2001-ig 15 kétoldalú nemzetközi megállapodást írt alá, és további 15 van az előkészítés különböző fázisaiban.

⁷ Részletesen lásd: <http://www.mzv.cz/wwwo/default.asp?id=7699&ido=7347&idj=2&amb=112>

A terrorizmus elleni harc megjelenése a cseh nemzeti dokumentumokban

A Cseh Köztársaság külpolitikai koncepciója

A terrorizmus elleni harc az amerikai terrortámadásokat követően szinte minden fontosabb cseh nemzeti dokumentumban helyet kapott. A 2002-ben megfogalmazott, 2003-2006 közötti időszakra vonatkozó külpolitikai koncepcióban⁸ a kulcsfontosságú külpolitikai prioritásokat a kormány a következőkben jelölte meg:

- végrehajtani a Cseh Köztársaság integrációját az Európai Unióba, és az országot az EU érett tagjává tenni;
- aktív részvétel a NATO-ban;
- támogatni a terrorizmus elleni harcot;
- jószomszédi kapcsolatok kialakítása és a regionális együttműködés erősítése;
- kétoldalú és multilaterális alapokon más országokkal és nemzetközi szervezetekkel kapcsolatok kiépítése, különös tekintettel a külpolitika gazdasági dimenziójára;
- hatékonyan népszerűsíteni a Cseh Köztársaságot külföldön.

A terrorizmussal külön rész is foglalkozik, mely szerint a Cseh Köztársaság aktívan részt vállal a terrorizmus elleni harcban, valamint a terrorizmus gyökereinek a felszámolásában egyaránt. A terrorellenes hadjárat legszélesebb értelmű koncepcióját támogatja az ország, különös tekintettel a nemzetközi együttműködésre, amely hosszú távon a nemzetközi szervezett bűnözés, kábítószerkereskedelem, fegyver- és emberkereskedelem, korrupció és a terrorizmus pénzügyi támogatásának minden formája ellen irányul. A terrorellenes tevékenységekben az ENSZ, az Európai Unió, a NATO, az EBESZ, az Európa Tanács és más szervezetek keretein belül kíván hathatósan részt vállalni.

⁸ Conceptual Basis of the Foreign Policy of the Czech Republic for the 2003 - 2006 period
<http://www.mzv.cz/servis/soubor.asp?id=4670>

A Cseh Köztársaság Biztonsági Stratégiája

A meghatározó jelentőségű Nemzeti Biztonsági Stratégiában⁹ is jelentős hangsúlyt kapott a terrorizmus elleni harc. A cseh nemzeti álláspont szerint a biztonság oszthatatlan, és a Cseh Köztársaság biztonsága elválaszthatatlan az euro-atlanti tér biztonságától, valamint a globális biztonságtól is.¹⁰

Az Európai Unióhoz történő csatlakozást megelőzően készült, jelenleg érvényben lévő, harmadik biztonsági stratégia-változat szerint a Cseh Köztársaság fontosságuk alapján megkülönbözteti az *alapvető*, a *stratégiai* és az *egyéb fontos nemzeti érdekeket*.

Alapvető érdeknek tartják a Cseh Köztársaság létezésének biztosítását, szuverenitásának területi integritásának és politikai függetlenségének megőrzését, a demokrácia és a jogrend, valamint az alapvető emberi jogok és a népek szabadságának védelmét.

Csehország stratégiai érdekeit a következőkben foglalja össze a dokumentum:¹¹

- biztonság és stabilitás – különösen az euro-atlanti térségben;
- az ENSZ globális stabilizáló szerepének a fenntartása és a szervezet hatékonyabbá tétele;
- a NATO-n belüli transzatlanti kapcsolat erősítése és stratégiai partnerség kiépítése a NATO és az EU között;
- a NATO és az Európai Unió védelmi képességeinek egymást kiegészítő fejlesztése;
- az EBESZ szerepének erősítése a fegyveres konfliktusok megelőzésében, a stabilizációs és demokratizációs folyamatokban;
- a nemzetközi terrorizmus visszaszorítása;
- a tömegpusztító fegyverek és célba juttató eszközök elterjedési kockázatának csökkentése;

⁹ Security Strategy of the Czech Republic (a továbbiakban SSCR),

<http://www.mzv.cz/wwwo/mzv/default.asp?id=24118&ido=7567&idj=2&amb=1>

¹⁰ SSCR 9. pont

¹¹ SSCR 15. pont

- a szervezett bűnözés és az illegális migráció felszámolása;
- a Cseh Köztársaság ellen tömegpusztító fegyverrel (rakétákkal vagy más fegyverrel) történő támadás kockázatának a csökkentése;
- a regionális együttműködés támogatása;
- a Cseh Köztársaság gazdasági biztonságának szavatolása, e célból a globális gazdasági stabilitás elősegítése, a stratégiai nyersanyagforrások, termékek, szolgáltatások, a tőkeáramlás forrásainak és formáinak felosztása, a stratégiai infrastruktúrák védelme;
- a hazai védelmi ipar versenyképesebbé tétele, megfelelő stratégiai tartalék biztosítása;
- a szabadság, demokrácia és a jogrend elsősége eszméinek terjesztése, ennek támogatása.

Egyéb fontos nemzeti érdekek tartják

- az Észak-Dél között meglévő gazdasági és szociális egyenlőtlenségek csökkentését;
- a környezetvédelmet, a fenntartható fejlődés alapelveinek népszerűsítését;
- a bűnözés, különösen a korrupció, a csempészet és az adócsalás visszaszorítását;
- az extrémizmus megfékezését, gyökereinek felszámolását, és egy multikulturális, toleráns civil társadalom létrehozását;
- az állami intézmények és az igazságszolgáltatás hatékonyabbá és professzionálisabbá tételét, e célból a közigazgatási hatóságok, a helyi önkormányzatok és a közvélemény közötti interakciók növelését;
- a tudományos és technológiai fejlesztés támogatását, különösen a magas innovációs hozzáadott értékkel rendelkező új technológiák területén;
- a minősített információk védelmét és továbbítását ellátó technikai és technológiai képességek fejlesztését;
- az előre nem látható természeti és környezeti katasztrófákra és ipari balesetekre történő felkészülést, valamint ezek megelőzését;

- az előre nem látható vészhelyzetekre és halálos fertőző betegségekre történő felkészülést és ezek megelőzését.

Csehország szerint a nemzetközi politika főszereplői továbbra is az államok maradnak, ám a globalizációs és az integrációs folyamatok, valamint a nem kormányzati szervezetek és a közvélemény egyre jelentősebb tényezőkké válása nyomán az államok kénytelenek feladni szuverenitásuk egy részét állampolgáraik jogainak és szabadságának védelme érdekében. Ezeknek a folyamatoknak az eredményei gyakran ellentmondásosak, mert bizonyos nem-kormányzati szereplők – különösen egyes államok támogatásával működő terrorista szervezetek, extrémista csoportok és szervezett bűnözői hálózatok – jelenthetik az állam és polgárai számára a legnagyobb fenyegetést.

A nemzetközi szintű problémamegoldás Csehország szerint csak akkor lehet hatékony, ha a kiválasztott megoldási módozat végrehajtásában a lehető legtöbb állam részt vesz. Ezzel kapcsolatosan a biztonsági stratégia némi kritikát fogalmaz meg az ENSZ-szel szemben, amikor megjegyzi: a világszervezet még nincs felkészülve arra, hogy a jelenlegi kihívásokat kezelje, ezért annak reformjára van szükség, hogy eredményesen lehessen szembeszállni a terrorizmussal és a tömegpusztító fegyverek és célba juttató eszközeik elterjedésével¹².

A dokumentum szerint az euro-atlanti térség alapvető biztonsági szervezete a NATO. Az 1999-es szövetségi stratégiai koncepció, valamint a 2002 novemberi prágai NATO-csúcs¹³ határozatai mérföldkövet jelentettek a

¹² SSCR 18. pont

¹³ A 2002. november 21-22-én megtartott prágai csúcstalálkozó több szempontból jelentős volt mind a NATO, mind Csehország szempontjából. Ez volt a 2001. szeptember 11-i terrortámadásokat követő első csúcstalálkozója a Szövetségnek, valamint az újonnan taggá választott, egykori posztkommunista országok közül elsőként a Cseh Köztársaság adhatott otthont a kétségkívül nagy biztonsági kockázatokat magában hordozó eseménynek. A legfontosabb döntések (NATO Reagáló Erő felállítása, Prágai Képességfelajánlási Dokumentum, parancsnoki struktúra-átalakítás, új tagok meghívása a szervezetbe) mellett az Euro-atlanti Partnerségi Tanács 46 tagja – 19 NATO tagállam és 27 partnerország – egyhangúlag elfogadta a Terrorizmus Elleni Partnerségi Akciótervet. A dokumentum aláírói elismerték, hogy a közös ellenség, a terrorizmus ellen csak együttműködve lehet fellépni. Bővebben lásd: Tóth Péter – Molnár Ferenc: NATO-csúcstalálkozók Washingtonról Rigáig http://www.honvedelem.hu/hirek/kiadvanyok/uj_honvedsegesi_szemle/nato-csucstalalkozok és Együttműködés a partnerekkel a terrorizmus elleni harcban <http://www.nato.int/docu/review/2003/issue1/hungarian/art3.html>

NATO új kihívásokhoz történő alkalmazkodásának folyamatában, vagyis a terrorizmus és a tömegpusztító fegyverek elterjedése ellen folytatott küzdelemre való alkalmasság kialakításában.

A nemzetközi szervezeteket illetően Csehország nagy jelentőséget tulajdonít a tömegpusztító fegyverek és azok célba juttató eszközeinek ellenőrzésére létrehozott nemzetközi rezsimeknek, amelyek – főként az exportellenőrzési rezsimek – különösen jelentős szerepet játszanak a terrorizmus elleni harcban is.

A Cseh Köztársaságot érintő fenyegetések és kockázatok tekintetében középtávon nem tartják valószínűnek egy katonai támadás lehetőségét, annál inkább terrorista akciók bekövetkezésének esélyeit. A stratégia szerint a XXI. század elején elkövetett terrortámadások egyértelművé tették, hogy a terroristák többé nem lokálisan és elkülönített egységekként működnek, hanem globálisan együttműködő, irányított csoportokban. Extremista ideológiától fűtve, a tömegpusztító fegyverek elterjedésével együtt a terrorizmus stratégiai fenyegetést jelent mind Csehország, mind annak szövetségesei számára. A terroristák aszimmetrikus stratégiát alkalmazva elkerülik a közvetlen összeütközéseket, támadásaikat a kiválasztott ellenség területén, főként polgári célpontok ellen hajtják végre. Szívesen használnak nagy pusztító erővel rendelkező eszközöket, és igyekeznek tömegpusztító fegyverekhez is hozzájutni. A dokumentum megállapítja, hogy a terrortámadás kockázata a Cseh Köztársaságban megnövekedett.¹⁴

Az euro-atlanti térség periferiáján létező kevésbé stabil régiók és államok a csehek szerint melegágyai a terrorista, extremista és szervezett bűnözői csoportosulásoknak, csakúgy, mint az északi és déli területek közötti növekvő egyenlőtlenségek okozta elégedetlenség nyomán kialakuló állapot.

Az ország a nemzetközi szervezetekben való részvételén túl a biztonsági problémák többoldalú megoldásának híve, azonban biztonsági stratégiájában

¹⁴ SSCR 29. pont

egyértelműen nyilvánosságra hozza: amennyiben a nemzetközi békét és biztonságot veszélyeztető helyzet megoldására hozott megelőző intézkedések és erőfeszítések kudarcot vallanak, s nem lehetséges a békés úton történő problémamegoldás, úgy a NATO-n és az Európai Unión belüli kötelezettségeinek megfelelően, az ENSZ Alapokmány elveinek fényében kész kényszerítő intézkedéseket, akár katonai erő alkalmazását is bevetni, főleg az alapvető emberi jogok elleni bűntettek, kifejezetten pedig népirtás esetén.¹⁵

A biztonsági stratégia kimondja: a terrorizmus elleni harcban a cseh haderő feladata elsősorban a speciális képességek kifejlesztésében, és a katonai hírszerzés hatékonyságának növelésében rejlik. A köztársaság törvényeivel összhangban a haderő tagjai is kapnak majd olyan jellegű kiképzést, melynek segítségével képesek lesznek hatékonyan segíteni a cseh rendőrség és a többi, biztonsági szektort alkotó szervezeti egység munkáját egy nem katonai jellegű fenyegetés esetén is.¹⁶

A belső biztonságpolitikai kockázatokkal és fenyegetésekkel kapcsolatosan a dokumentum rögzíti, hogy a Cseh Köztársaság a terrorizmus minden formája ellen küzd, ezért a 2001. szeptember 11-i USA elleni terrortámadásokra adott válaszként megalkotta a Terrorizmus elleni harc nemzeti akciótervét.

A fentiekből jól látszik, hogy Csehország nemzeti biztonsági stratégiájában különösen hangsúlyos szerepet kapott a terrorizmus problémaköre. Az ország a terrorizmus jelenségét összetett problémaként kezeli, nem választja el a szervezett bűnözéstől, az extrémista csoportoktól, a tömegpusztító fegyverek elterjedésének veszélyétől vagy a régiók egyenlőtlen fejlődésétől. Nem csupán a terrorizmus tüneti kezelését tartják fontosnak, de annak gyökereit is igyekeznek felszámolni. Hogy milyen eszközökkel, arra a már említett Terrorizmus elleni harc nemzeti akcióterve ad bővebb magyarázatot.

¹⁵ SSCR 42. pont

¹⁶ SSCR 57. pont Megjegyzés: A megfogalmazásból egyértelműen kiderül, hogy a haderőnek csak kiegészítő jellegű feladatai vannak a terrorizmus elleni küzdelem közvetlen végrehajtása során, s a fenyegetés elsődleges kezelése a rendőrségre és a többi nemzeti biztonsági szervezetre hárul.

A terrorizmus elleni harc nemzeti akcióterve

Mint a fentiekben említettük, 2001-ben az amerikai terrortámadások hatására Csehország bevezette a Terrorizmus elleni harc nemzeti akciótervét¹⁷. A dokumentumot a 2002 áprilisi jóváhagyása óta háromszor értékelték és frissítették. Az akcióterv egy olyan, bárki által elérhető anyag, amely ismerteti azokat az alapvető feladatokat, amelyeket a Cseh Köztársaságnak teljesítenie kell, hogy növelje nemzeti készenlétét egy hazai vagy külföldi érdekeit sértő lehetséges terrorista támadás esetén, a minisztériumok és a biztonsági területen tevékenykedő állami hivatalok teljes körű együttműködése alapján.

A legutóbbi, 2005-2007 közötti időszakra vonatkozó akcióterv az 1466. számú kormányhatározat melléklete. A határozat szerint a miniszterelnök első helyettese és a pénzügyminiszter, a miniszterelnök helyettes és az igazságügyi miniszter, a miniszterelnök helyettes és a közlekedési miniszter, a belügy-, védelmi, külügy-, ipari és kereskedelmi, kulturális, oktatási, ifjúsági és sport-, egészségügyi és informatikai miniszterek, a cseh Bányászati Hivatal, az Állami Anyagi Tartalékok Hivatala, a Cseh Telekommunikációs Hivatal tanácsának elnökei, a Nukleáris Biztonság Állami Hivatalának elnökasszonya, a Biztonsági Információs Szolgálat és a Nemzeti Biztonsági Hivatal igazgatói, valamint a cseh Miniszterelnöki Hivatal vezetője a felelősek azért, hogy a kompetenciaszintjüknek megfelelően végrehajtsák az akcióterv által szabott feladatokat, valamint hogy erről tájékoztassák a belügyminisztert. A belügyminiszter folyamatosan ellenőrzi a terrorellenes intézkedések szintjét, illetve ha szükséges, értékeli és frissíti az akciótervet.

Maga az akcióterv tíz intézkedési területet fed le:

- a Cseh Köztársaság érintettségének nemzetközi politikai aspektusai a terrorizmus elleni harcban való globális részvételt illetően;

¹⁷ The National Action Plan to Combat Terrorism

- a terrorizmus elleni harcra vonatkozóan Csehország nemzetközi elkötelezettségei és a belső törvénykezési rend, különös tekintettel a terrorizmus finanszírozása elleni harc kérdéseire;
- együttműködés a hazai igazságügyi és belügyi szakemberek, illetve külföldi partnereik között;
- a Cseh Köztársaság hírszerző szolgálatainak tevékenységi területe;
- azon speciális csoportok védelme, amelyek a terroristatámadások potenciális célpontjai lehetnek;
- a kutatás-fejlesztés és új technológiák bevezetése területén bevezetett intézkedések a terrorizmus elleni harchoz kapcsolódóan;
- fegyverek és lőszerkezelése, katonai fegyverek, felszerelések és kettős felhasználású termékek és technológiák exportjának és importjának ellenőrzése;
- válságmenedzsment, integrált mentési rendszer és a lakosság védelme;
- vám, migráció és menedékhelyek;
- együttműködés a közvéleménnyel, információ és médiapolitika.

Az intézkedésekből eredő feladatokat területekre bontva táblázatos formában részletezik, megjelölve a teljesítés határidejét, valamint a területi felelősöket. Megállapítják, hogy a Cseh Köztársaság egy olyan ország, ahol nincsen nyílt megnyilvánulása sem hazai, sem nemzetközi terrorfenyegetésnek, azonban leszögezik: felelőtlenség lenne azt gondolni, hogy ez egy állandó állapot, és hogy a terrorizmus elleni harcra nem szükséges kellő figyelmet szentelni. A hírszerző szolgálatoknak információik vannak arról, hogy az országot a terrorizmust támogató személyek kommunikációs célokra kihasználják, hogy Csehország területén keresztül szállítanak forrást a terrorista tevékenységek elősegítése érdekében.

Ebben a dokumentumban is megerősítik, hogy a jelenlegi terrorizmus elleni küzdelem globálisan értelmezendő, és hogy a küzdelemben résztvevő minden érintett államnak hatékony, minőségileg összehasonlítható és kompatibilis eszközökkel és metódusokkal kell rendelkeznie az eredményes tevékenykedéshez. Megállapítják, hogy Csehország e tekintetben felkészültnek

számít, de azért vannak még hátrányai, melyekben fejlődnie kell. Úgy vélik, hogy a terrorizmus elleni küzdelemben a nemzetközi együttműködés kétféle eredménnyel is jár: egyrészt kifejezhetik vele szolidaritásukat a többi tagállammal, másrészt növelhetik vele hazájuk biztonságát.

Egy esetleges, az ország területe vagy annak külföldi érdekeltségei ellen irányuló terrortámadás kockázatát a nemzeti külpolitikai orientáció befolyásolhatja, különösen az EU közös kül- és biztonságpolitikájában való részvétel, a NATO-tagság és a haderő aktív külföldi katonai missziói. Csehország 2004 óta tagja az Európai Uniónak, és teljes mellszélességgel részt vesz az Unió terrorizmus elleni tevékenységeiben. Alapvető prioritás Csehország számára a fontosabb uniós politikai állásfoglalások és jogszabályok beültetése a hazai rendszerbe.

A terrorizmus elleni harcot a csehek szélessen értelmezik, így ehhez tartozónak vélik az alapvető értékek, mint a demokrácia, a jogrend és az emberi jogok tiszteletének népszerűsítését, ugyanakkor azzal is tisztában vannak, hogy a terrorizmus elleni küzdelem összetett formájának integráns része a negatív gazdasági, szociális, kulturális és vallási következmények felszámolása, amelyek – figyelmen kívül hagyásuk esetén – erősíthetik a terrorizmust.

A nem-katonai jellegű műveletekről szólva az akcióterv megemlíti, hogy az ezekben való részvétel célja a demokratikus állam azon képességének erősítése, hogy tiszteljék a jogrendet és elősegítsék a stabilitást a konfliktus utáni területeken. A cseh rendőri erők részt vesznek az Európai Unió stabilizációs műveleteiben Bosznia-Hercegovinában és Macedóniában, illetve segítséget nyújtanak az iraki rendőrök kiképzésében is Jordánia területén.

A Cseh Köztársaság aktívan részt vállal humanitárius és fejlesztési segélyprogramok végrehajtásában is, emellett a cseh magánszektor és a nem kormányzati szervezetek is gyakorta érintettek ilyen típusú műveletekben, jelenleg főként Irakban és Afganisztánban.

Kiemelt jelentőségű feladatnak tartja az Akcióterv a jövőre nézve az Európai Unió projektjeiben való részvételt, különösen a harmadik országoknak biztosított technológiai segítségnyújtást, amely a terrorizmus elleni harc képességeinek kiépítésére irányul.

A terrorizmus elleni harc jogszabályi hátterének kialakítása során fontos eredménynek számít, hogy míg a 2001 előtti cseh Büntető Törvénykönyv nem tartalmazott konkrétan a terrorizmusra vonatkozó passzusokat, és az ilyen típusú eseményeket az állam elleni bűncselekmények közé sorolták, vagy pedig a „közös veszély” terminussal illették, addig 2004 októberétől kiegészült a „terrorista támadás” büntetével, valamint a terrorizmus finanszírozásának szankcionálási lehetőségével és szabályaival is. Az akcióterv kitér arra, hogy az európai közös jogszabályok hazai beültetésével vannak nehézségek, és erre a feladatra különös figyelmet kell fordítani.

A NATO-n belül a kritikus infrastruktúra védelmével kapcsolatos kérdéseket az erre létrehozott munkacsoportban vitatják meg, amelyet a Polgári Védelmi Bizottság működése keretében alakítottak ki. A Cseh Köztársaságban a munkacsoportban való részvételért a Belügyminisztérium, azon belül is a Tűzoltó Főigazgatóság felelős.

A közlekedésbiztonságot illetően az ország kialakította az ún. Közlekedési válságmenedzsment stratégiáját 2013-ig, amely szintén részét képezi az ország terrorizmus elleni erőfeszítéseinek.

Összességében elmondható, hogy a Cseh Köztársaság készségi foka egy, saját területe vagy külföldi érdekei elleni terrortámadás esetén megfelel az ország geostratégiai helyzetéből és a globális terrorellenes erőfeszítésekben való részvétel szintjéből adódó kihívásoknak. A fő hangsúlyt a megelőzésre kívánják helyezni, éppen ezért nagy felelősség hárul a hírszerző és egyéb biztonsági szolgálatokra.

Az akcióterv alapján a Cseh Köztársaság 2005-2006 közötti időszakra érvényes, terrorellenes prioritásai a következők:

- a terrorizmus finanszírozásának visszaszorítására vonatkozó ENSZ egyezmény ratifikálása és teljesítése, mert jelenleg Csehország az egyetlen tagállam az Európai Unióban, ahol még nem ratifikálták az egyezményt, s ez megbízhatatlanságot sugallhat a jelenlegi globális terrorellenes erőfeszítésekben való szerepvállalást illetően;
- a hírszerző szervek és a rendőrség megfelelő szintű erőforrásokkal történő ellátása, melyek a terrorizmus elleni harcban résztvevő többi EU partner képességeivel azonos szintű, annak figyelembevételével, hogy a modern technológiával a bűnözői körök, így a terroristák is visszaélnek napjainkban;
- egy olyan átfogó dokumentum kidolgozása, amely feltérképezi a kibernetikai fenyegetések területét a cseh biztonsági érdekek szempontjából;
- átfogó ajánlások kidolgozása a cseh közvélemény számára egy esetleges vészhelyzetre vonatkozó teendőkkel kapcsolatosan;
- amint lehetséges, megkezdeni a kormányzati minősített kommunikációs rendszer működtetését, megkönnyítendő az állami és a helyi közigazgatás szereplői közötti nyílt és bizalmas információcserét, beleértve a nemzetközi szintű információ koordinálást és áramoltatást is;
- az integrált kutató-mentő szervezetek mentő komponenseinek és egyes kiválasztott válságmenedzselő szervezetek készenlétének folyamatos ellenőrzése, beleértve a részükre történő fontosabb gyakorlatok szervezését és alapos értékelésüket;
- a Cseh Köztársaság teljes terrorellenes napirendjének végrehajtásának kezelése anyagi és személyi szinten egyaránt.

Csehország részvétele a terrorizmus elleni harcban – külföldi katonai missziók

Bár a fent ismertetett dokumentumokból kiderül, hogy a Cseh Köztársaság a terrorizmus elleni harc elsődleges végrehajtójának nem a haderőt tekinti, az is jól látszik, hogy a külpolitikai célok elérése érdekében felhasználják a katonai képességeket is. A katonák külföldi missziókban való

aktív részvétele közvetetten játszik szerepet a terrorizmus elleni harcban, tehát nem a terroristák felkutatásában és elfogásában vállalnak szerepet, hanem a béketámogató műveletek során hozzájárulnak egy stabilabb, békésebb környezet kialakításához és működtetéséhez, ahol a terrorizmus nem feltétlenül talál táptalajt. A külföldi katonai szerepvállalás ezért kettős célzatú: egyfelől szimbolizálja az ország elkötelezettségét a közös ügy, vagyis a béke és biztonság előmozdítása, s ezzel egyidejűleg a terrorizmus visszaszorítása érdekében, másfelől hozzájárul a nemzeti biztonsági stratégiában megfogalmazott érdekek jobb érvényesítéséhez és védelméhez.

A cseh Védelmi Minisztérium legfrissebb adatai alapján¹⁸ a cseh haderő négy béketámogató műveletben vesz részt huzamosabb ideje, illetve számos országban vannak katonai megfigyelőik.

Koszovó

A cseh haderő legnagyobb létszámban, mintegy 500 fős erővel a NATO vezette „Joint Enterprise” műveletben vesz részt Koszovóban. A KFOR-ban (Kosovo Force) 1999 óta vesz részt a cseh haderő, kezdetben egy felderítő századdal, majd egy gépesített egységgel képviseltetve magát. Amióta Bosznia-Hercegovinában véget ért a NATO vezetésű művelet, a koszovói kontingens lett az elsődleges cseh külföldi katonai misszió a Balkánon. 2002 és 2005 között a cseh haderő a szlovákokkal együtt egy közös cseh-szlovák zászlóaljat adott, amely a többnemzeti dandár központhoz tartozott. Általában mintegy 500 cseh és 100 szlovák katona alkotta a közös egységet. Jelenleg az együttműködés a KFOR-on belül nemzeti szinten folytatódik. A jelenlegi, 10. cseh kontingens 2007. január 19-én vette át a felelősségi körzetét Koszovóban, és várhatóan ez év júliusáig teljesítenek szolgálatot.

Irak

Az iraki többnemzeti erők koalíciós műveletében a cseh kormány, valamint a Parlament mindkét házának jóváhagyása nyomán vesz részt a cseh

¹⁸ Az adatok a cseh Védelmi Minisztérium honlapjáról, a www.army.cz weblapról származnak.

haderő, rotációs rendszerben, azzal a megkötéssel, hogy egyszerre 100 főnél nagyobb erő nem szolgál majd az ázsiai országban. A 99 személyt számláló missziót 2007. január 7-én kezdték meg a cseh katonák. Többségük a többnemzeti erő egyik bázisának őrzés-védelmét látja el Bászra város közelében, valamint a bázison kívül rendőri feladatokat teljesítenek. A kontingens öt tagja pedig a bagdadi NATO iraki kiképző missziójának nemzetközi parancsnokságán szolgál.

Bosznia-Hercegovina

A NATO műveletből lett Európai Unió ALTHEA többnemzeti békefenntartó misszió Bosznia-Hercegovinában mintegy 90 fős cseh részvételt tudhat magáénak, az ország északkeleti részén elhelyezkedő Tuzla városban található a bázisuk. A művelet célja a biztonságos környezet fenntartása, Bosznia-Hercegovina európai integrációjának támogatása, valamint a szervezett bűnözés és a korrupció felszámolása.

Afganisztán - ISAF¹⁹

Az ugyancsak NATO vezetésű ISAF műveletekben Csehország 67 fővel vesz részt Afganisztánban. Az ISAF rotációs rendszerének megfelelően a kabuli nemzetközi repülőtér vezető nemzete lett a cseh állam. Az ISAF-ben való szerepvállalása óta ez az első eset, hogy a Cseh Köztársaság vezető nemzeti feladatokat lát el.

A kontingensben négy nő is szolgálatot teljesít, valamint a résztvevők több mint harmada már rendelkezik külföldi missziós tapasztalatokkal. Légi irányító, légi kommunikációs, repülésbiztonsági, logisztikai és egyéb szakterületeken specializálódott személyek alkotják a cseh egységet. A repülőtér parancsnoki feladatainak ellátása magában foglalja a teljes katonai és polgári légi forgalmi ellenőrzést, így Csehország mintegy 20 NATO tagállam 500 katonáját irányítja.

¹⁹ ISAF: International Security Assistance Force – Nemzetközi Biztonsági Támogató Erők

A 47 fős új kontingens 2006 november végén érkezett Kabulba, ahol csatlakoztak a már ott szolgáló 20 főhöz, akik meteorológiai és műszaki, valamint robbanóanyag-mentesítési feladatokat láttak el a fővárosi reptéren.

Afganisztán – Tartományi Újjáépítési Csoport (PRT)

A NATO Tartományi Újjáépítő Csoportok kiterjesztették műveleti területüket a korábbi kabuli ISAF territórium határain túlra. A cseh 102. Felderítő Zászlóalj katonái (82 fő) Badakhshan tartományban vettek részt az újjáépítő csoportok munkájában 2005. március 9. óta. Feladatuk a terület biztonságának támogatása, a nemzetközi egységek védelme és a helyi lakossággal való együttműködés otthonaik újjáépítésében. A cseh járőrök egy 200 fős, főként németekből és dánokból álló csapat tagjai. Minden cseh kontingens az északkeleti Feyzabad városban teljesít szolgálatot hat hónapig.

Katonai megfigyelők

A cseh haderő 12 katonai megfigyelője teljesít szolgálatot az ENSZ különböző misszióiban, így Etiópia-Eritreában, a Kongói Demokratikus Köztársaságban, Grúziában, Koszovóban és Libériában is.

Összességében megállapítható, hogy a Cseh Köztársaság jelenleg mintegy 852 fővel vesz részt nemzetközi katonai műveletekben. Bár e létszám döntő többsége a Balkánra koncentrálódik, azért az ország kapacitásaihoz képest jelentős erőkkel képviseltetik magukat az USA által a terrorizmus melegágyainak tartott Afganisztánban és Irakban is.

A közvélemény biztonságérzékelése

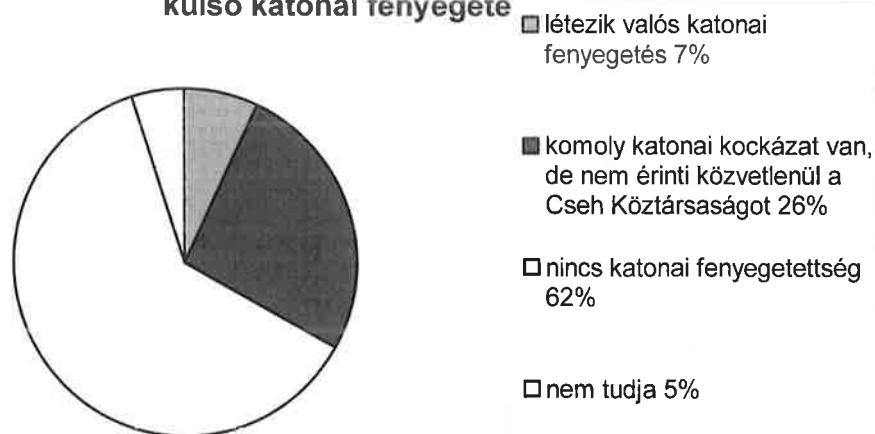
A lakosság véleménye az egyes biztonsági kérdésekben sokszor nem egyezik meg a hivatalos politikai állásfoglalások tartalmával. Megfigyelhető ez a csehországi közvélemény biztonságérzékelésének alakulásában is, különösen a terrorfenyegetettség érzékelését illetően.

Egy 2000-2001 folyamán végzett átfogó, több mint 1000 cseh felnőtt megkérdezésével készült felmérés²⁰ eredményei azt mutatták, hogy a csehek nagyra értékelik és támogatják a NATO-tagság kínálta biztonságot. Hajlandóak áldozni a védelemre, a haderő modernizálására. A megkérdezettek kétharmada úgy vélte, hogy a hatékony NATO-tagság velejárója egy jól teljesítő, a szövetségbe teljesen integrált cseh haderő. A közvélemény jól megértette a katonaság problémáit, és készek voltak támogatni egy alapvető katonai reformot, beleértve a katonai költségvetés növelését is. Ezzel kapcsolatosan a támogatás feltételeként azt kötötték ki, hogy a pénzt hatékonyan használják fel, s ne pazarolják el korrupt módon. Érdekes tény, hogy a 2001. szeptember 11-i USA elleni támadásokat követően a cseh biztonságérzékelés megváltozott. Bár a közvélemény nagy része továbbra sem érezte magát közvetlenül a terrorizmus által fenyegetve, a válaszadók többsége félelem- és bizonytalanságérzetről számolt be a jövővel kapcsolatosan.

Arra a kérdésre, hogy szembe kell-e néznie a Cseh Köztársaságnak bármilyen külső katonai fenyegetéssel, a válaszadók 62 százaléka úgy foglalt állást, hogy nincs katonai fenyegetés, 26 százalék szerint komoly katonai kockázatok léteznek, de nem közvetlenül a Cseh Köztársaságot érintik, 7 százalék foglalt állást úgy, hogy létezik valós katonai fenyegetés, 5 százalék pedig nem tudott válaszolni.

²⁰ Az adatok és a feltüntetett diagramok forrásai: Gabal, Ivan – Helsusova, Lenka – Szayna, Thomas S.: The Impact of NATO Membership in the Czech Republic: Changing Czech Views on Security, Military and Defense, <http://www.gac.cz/documents/CzechPaper.pdf>

Szembe kell-e néznie a Cseh Köztársaságnak bármilyen, külső katonai fenyegeté

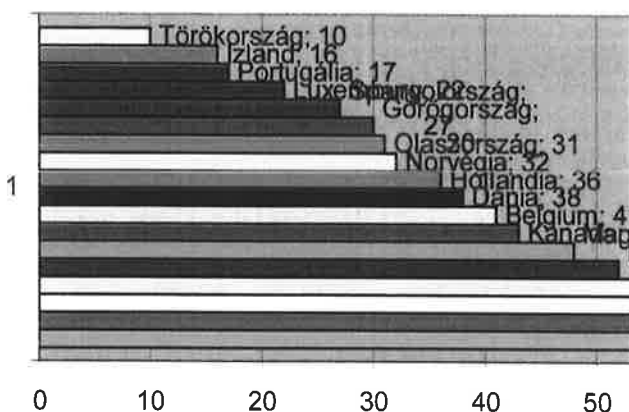
Arra a kérdésre, hogy elsősorban honnan érheti fenyegetés az országot, a válaszadók legnagyobb része (61%) továbbra is úgy foglalt állást, hogy nem látják, hogy lenne fenyegetés, 10 százalék Oroszországot, 7 százalék a Balkánt, 5 százalék „Keletet” jelölte meg. Érdekes, hogy a válaszadók 3 százaléka Nyugat Európát és az Amerikai Egyesült Államokat jelölte be válaszként.

A kérdésre, hogy „Ön szerint fenyegeti-e terrortámadás az országot?”, a válaszadók 5 százaléka egyértelmű igennel felelt, 24 százalék „inkább igen”, 48 százalék „inkább nem” és 23 százalék „egyáltalán nem” választ adott. Arra a kérdésre, hogy „Érez-e félelmet és bizonytalanságot azzal kapcsolatosan, hogy mi történhet a jövőben?”, 23 százalék volt az egyértelműen igen, 40 százalék az „inkább igen”, 23 százalék az „inkább nem” és 14 százalék az egyáltalán nem választ adók aránya. Tekintettel arra, hogy a kérdéseket 2001 decemberében tették fel, amikor a terrortámadások emlékei még frissek voltak, jól látszik, hogy bár a megkérdezettek zöme nem érzi közvetlenül fenyegetve magát a terrorizmus által, az általános bizonságérzékelésben viszont az aggodalmaskodók aránya dominál.

Arra a kérdésre, hogy mely országokban bíznak a csehek a legjobban, ha egy esetleges agresszióval kellene számolni, a válaszadók nagy többsége a nagy NATO tagállamokat jelölte meg.

USA	69
Egyesült Királyság	69
Franciaország	63
Lengyelország	63
Németország	52
Magyarország	48
Kanada	43
Belgium	41
Dánia	38
Hollandia	36
Norvégia	32
Olaszország	31
Görögország	30
Spanyolország	27
Luxemburg	22
Portugália	17
Izland	16
Törökország	10

**Válsághelyzet esetén mely szövetség
érkező segítségnyújtásban bízik**

A fenti adatokból egyértelműen látszik, hogy a lakosság is bizalommal van az Egyesült Államok iránt.

Az Eurobarometer 2004 őszi cseh nemzeti közvélemény kutatási adatai alapján²¹ a csehek a közös európai szintű döntéshozatal legjelentősebb területeinek a terrorizmus, a szervezett bűnözés, valamint az emberkereskedelem elleni harcot tekintik.

²¹ Részletesen lásd: National Report Executive Summary Czech Republic, Eurobarometer 62, Public Opinion in the European Union, Autumn 2004

Összefoglalás, következtetések

Az MIPT Terrorism Knowledge Base adatai²² szerint a Cseh Köztársaság területén 1968-tól napjainkig mindösszesen öt terrorizmussal összefüggésbe hozható esemény történt, 4 sebesülttel, halálos áldozat nélkül.²³ Ez a csekély számú incidens arra enged következtetni, hogy az ország határain belül egyelőre nincs számottevő terrorfenyegetettség.

Ennek ellenére az ország mind elméleti, mind gyakorlati síkon nagyon komoly erőfeszítéseket tesz a terrorizmus elleni harc elősegítése érdekében. Külpolitikai orientációját egyértelműen az Amerikai Egyesült Államok felé történő elkötelezettség határozza meg, ezért is kap a terrorizmus elleni harc olyan nagy hangsúlyt a nemzeti dokumentumokban és a prioritások megfogalmazásában.

Gesztus értékűnek tartom, hogy a legtöbb, terrorizmus elleni harccal részben vagy egészben foglalkozó nemzeti dokumentum elérhető angol nyelven is, amely a külföldiek, de főként az angolszász nyelvterületen élők számára is nyilvánvalóvá teszi a cseh erőfeszítéseket.

Az Amerikai Egyesült Államok az egyik leghűségesebb szövetségesének tartja²⁴ Csehországot a terrorizmus elleni harcban, és ennek fejében jelentős

²² Részletesen lásd: www.tkb.org/Country.jsp?countryCd=EZ

²³ Az első 1993 januárjában történt, az újonnan létrehozott cseh és szlovák határ mentén egy vámraktár volt a célpontja egy robbanóanyaggal elkövetett támadásnak. Az ismeretlen támadók így akartak tiltakozni Meciar szlovák kormányfő Csehszlovákia felbontására tett erőfeszítései ellen. A következő, 1998. április 27-én elkövetett merényletnek négy sebesültje volt, egy időzített bomba robbant fel egy villamosmegálló szemeteskukájában Ostravában. Az elkövetők és a támadás célja sem ismert. A 2002. évi prágai NATO-csúcstalálkozót megelőzően, november 18-án és 19-én két támadás történt: az első esetben egy személygépkocsit állítottak a Prága-Vrsovice vasútvonalon a sínekre, utóbb pedig George Bush amerikai elnök érkezése előtt néhány órával hatástalanítottak egy szintén vasúti síneken elhelyezett bombát a rendőrök. Az utolsó regisztrált incidensre 2003. január 10-én került sor, amikor Észak-Morvaországban vasúti síneken találtak a jelentések szerint katonai kiképzéshez használt robbanóanyagot. Személyi és anyagi kár ekkor sem keletkezett.

²⁴ U.S. Grateful for Czech Republic Support in War Against Terrorism, 2003. december 15.
<http://usinfo.state.gov/dhr/Archive/2003/Dec/16-357446.html>

anyagi támogatást nyújt²⁵ az országnak képességei további fejlesztése érdekében.

Erőfeszítései mellett a Cseh Köztársaság alapvetően szerencsésnek mondható a terrorizmussal kapcsolatos veszteségei terén. A híradások alapján a terrorizmus első cseh áldozata egy 24 éves fiatalember volt 2005-ben, aki egy Sharm el-Sheik-i utazási iroda dolgozójaként egy kávézóban végrehajtott bombamerénylet áldozata lett.²⁶ A terrorizmus elleni küzdelem politikáját egyelőre így nem kell konfliktusok árán elfogadtatni a lakossággal.

²⁵ Részletesen lásd: U.S. Government Assistance To Eastern Europe under the Support for East European Democracy (SEED) Act (FY 2005, Bureau of European and Eurasian Affairs, January 2006, www.state.gov/p/eur/rls/rpt/64007.htm)

²⁶ Horakova, Pavla: First Czech victim of terrorism, country to test its readiness in case of attack, 2005. július 25. www.radio.cz

Felhasznált irodalom jegyzéke

Czech Republic One of the USA's Most Loyal Allies, CTK News Agency, Prague, 13 February 2003, www.accessmylibrary.com/com2/summary_0286-22402728_ITM Letöltés időpontja: 2007. február 25.

Czech Republic, Committee of Experts on Terrorism (CODEXTER), Profiles on Counter-Terrorist Capacity, Council of Europe, June 2006, www.coe.int/gmt Letöltés időpontja: 2007. február 25.

Együttműködés a partnerekkel a terrorizmus elleni harcban (szerző nélkül) <http://www.nato.int/docu/review/2003/issue1/hungarian/art3.html> Letöltés időpontja: 2007. február 25.

Gabal, Ivan – Helsusova, Lenka – Szayna, Thomas S.: The Impact of NATO Membership in the Czech Republic: Changing Czech Views on Security, Military and Defense, Conflict Studies Research Centre, Royal Military Academy Sandhurst, March 2002, <http://www.qac.cz/documents/CzechPaper.pdf> Letöltés időpontja: 2007. március 1.

Horakova, Pavla: First Czech victim of terrorism, country to test its readiness in case of attack, 2005. július 25. www.radio.cz Letöltés időpontja: 2007. február 25.

Karmon, Ely: International Terror and Antisemitism – Two Modern Day Curses: Is there a Connection?, February 16, 2007, ICT Institute for Counter-Terrorism, www.ict.org Letöltés időpontja: 2007. február 25.

MIPT Terrorism Knowledge Base, Country/Area Overview – Czech Republic www.tkb.org/Country.jsp?countryCd=EZ Letöltés időpontja: 2007. február 25.

National Action Plan to Combat Terrorism (2002, 2003, 2004, 2005-2007 évekre vonatkozóan), Ministry of Interior of the Czech Republic, www.mvcr.cz/dokument/indexen.html Letöltés időpontja: 2007. február 25.

National Report Executive Summary Czech Republic, Eurobarometer 62, Public Opinion in the European Union, Autumn 2004

Priorities of Czech foreign policy, www.czech.cz/en/basic-facts/politics/international-relations/foreign-policy/priorities-of-czech-foreign-policy Letöltés időpontja: 2007. február 25.

Report on Public Order and Internal Security in the Czech Republic in 2001 (compared with 2000), Prague 2002 www.mvcr.cz/dokument/indexen.html Letöltés időpontja: 2007. február 25.

Report on Public Order and Internal Security in the Czech Republic in 2002 (compared with 2001), Prague 2003 www.mvcr.cz/dokument/indexen.html Letöltés időpontja: 2007. február 25.

Report on Public Order and Internal Security in the Czech Republic in 2003 (compared with 2002), Prague 2004 www.mvcr.cz/dokument/indexen.html Letöltés időpontja: 2007. február 25.

Report on Public Order and Internal Security in the Czech Republic in 2004 (compared with 2003), Prague 2005 www.mvcr.cz/dokument/indexen.html Letöltés időpontja: 2007. február 25.

Report on Public Order and Internal Security in the Czech Republic in 2005 (compared with 2004), Prague 2006 www.mvcr.cz/dokument/indexen.html Letöltés időpontja: 2007. február 25.

Report on the Security Situation in the Czech Republic in 1997 (Comparison with 1996) www.mvcr.cz/dokument/indexen.html Letöltés időpontja: 2007. február 25.

Report on the Security Situation in the Czech Republic in 1998 (in comparison with 1997) www.mvcr.cz/dokument/indexen.html Letöltés időpontja: 2007. február 25.

Report on the Security Situation in the Czech Republic in 1999 (in comparison with 1998) www.mvcr.cz/dokument/indexen.html Letöltés időpontja: 2007. február 25.

Roušar, Jaroslav: The Czech Republic and Its Professional Armed Forces, Ministry of Defence of the Czech Republic, Prague, March 2006

Security Strategy of the Czech Republic, Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic, <http://www.mzv.cz/wwwo/mzv/default.asp?id=24118&ido=7567&idj=2&amb=1> Letöltés időpontja: 2007. február 25.

Statement by Mr. Jan Kohout, Deputy Minister of Foreign Affairs, 57th Session of the United Nations General Assembly, New York, 20 September 2002, www.un.org/webcast/ga/57/statements/020920CzechRepublicE.htm Letöltés időpontja: 2007. február 25.

Statements of the Ministry of Foreign Affairs, www.mzv.cz Letöltés időpontja: 2007. február 25.

Tálas Péter: Kelet-Közép-Európa és az új típusú terrorizmus In: Tálas Péter et. al.: Válaszok a terrorizmusra II. A politikai marketing csapdájában, Mágustúdió, Budapest, 2006, 11-42. p.

Tálas Péter – Molnár Ferenc: NATO-csúcstalálkozók Washingtontól Rigáig http://www.honvedelem.hu/hirek/kiadvanyok/uj_honvedsegi_szemle/nato-csucstalalkozok Letöltés időpontja: 2007. március 10.

Terrorism rehearsal on Oslo flight, www.freepublic.com/focus/f-news/1726136/posts Letöltés időpontja: 2007. február 25.

The Report on the Security Situation in the Territory of the Czech Republic in 1997 (Comparison with 1996) www.mvcr.cz/dokument/indexen.html Letöltés időpontja: 2007. február 25.

U.S. Government Assistance To Eastern Europe under the Support for East European Democracy (SEED) Act (FY 2005, Bureau of European and Eurasian Affairs, January 2006, www.state.gov/p/eur/rls/rpt/64007.htm Letöltés időpontja: 2007. február 25.

U.S. Grateful for Czech Republic Support in War Against Terrorism, 2003. december 15. <http://usinfo.state.gov/dhr/Archive/2003/Dec/16-357446.html> Letöltés időpontja: 2007. február 25.

A Geopolitikai Tanács Alapítvány Műhelymunkák sorozatában megjelent tanulmányok:

- 2006/1 A NATO szerepe a béketámogatásban
2006/2 A NATO és Oroszország együttműködése
2006/3 A NATO új tagjainak feladatai
2006/4 Az Európai Unió viszonya a NATO-n belül
2006/5 Magyarország lehetséges szerepe a NATO válságkezelő műveleteiben
2006/6 Csúcstechnológiák a jövő harcászati kommunikációjában
2006/7 A légierő megváltozott szerepe a 21. század hadviselésében
2006/8 A NATO és Ukrajna együttműködése
2006/9 A NATO haditengerészeti erőinek szerepe a terrorizmus elleni küzdelemben
2006/10 A NATO új feladatai Afganisztánban
2006/11 - NATO and the Balkans, a helping hand
- The Usage of Hungarian Forces in the Future NATO Operations
2006/12 A NATO szerepe a terrorizmus elleni harcban: lehetőségek és kihívások
- 2007/1 A Cseh Köztársaság a terrorizmus elleni harcban – Csorba Kata
- 2007/2 A NATO szerepe a nemzetközi terrorizmus elleni harcban – az Amerikai Egyesült Államok politikai vetületének feldolgozása – Csáki Csaba
- 2007/3 A NATO és a terrorizmus elleni harc politikai vetületei Törökországban-Ország-Krysz Axel
- 2007/4 A NATO és a terrorizmus elleni harc politikai vetületei Olaszországban – Szép László ezredes és Antonino INTURRI alezredes
- 2007/5 A NATO szerepe a nemzetközi terrorizmus elleni harcban – a jelentősebb tagországok politikai vetületének feldolgozása: Németország – Csáki Csaba
- 2007/6 A NATO szerepe a nemzetközi terrorizmus elleni harcban – az Egyesült Királyság politikai vetületének feldolgozása - Peterdy Viktória
- 2007/7 Kanada és a nemzetközi terrorizmus elleni harc – Dr. Habil. Krajnc Zoltán mérnök alezredes
- 2007/8 A nemzetbiztonsági szolgálatok hatékonysága a XXI. században – tanulmánykötet – szerkesztette: Dr. Pintér István

A Külügyminisztérium támogatásával,
a Geopolitikai Tanács Közhasznú Alapítvány megbízásából készült 2007.

HU ISSN 1788-7895
ISBN: 978-963-9816-12-1
Készült: 100 példányban
A kiadásért felel: Dr. Pintér István
Nyomdai munkák: CPD Copy Kft.

